

УДК 631.8:633.491:631.67.174 (477.7)

Гамаюнова В.В.

д. с.-г.н., професор

Іскакова О.Ш.

к.с.-г.н, ст. викладач,

Миколаївський національний аграрний університет

Бакланова Т.В.

к.с.-г.н., доцент,

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ВПЛИВ ОПТИМІЗАЦІЇ ЖИВЛЕННЯ НА ЯКІСТЬ БУЛЬБ КАРТОПЛІ ЗА ВИРОЩУВАННЯ НА КРАПЛИННОМУ ЗРОШЕННІ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Картопля – одна з найбільш універсальних сільськогосподарських культур, а бульби – поширений продукт харчування значної частини населення світу. За вмістом поживних речовин вона посідає одне з перших місць серед харчових культур. Кормову цінність її визначають бульби, в яких нараховують понад 70 цінних сполук та елементів, що змінюються за вмістом залежно від сорту, погодних умов вегетації та особливостей вирощування.

Використовують картоплю як продукт харчування, кормову культуру, сировину для крохмальної, спиртової, хімічної, текстильної, кондитерської та інших галузей промисловості.

Посівні площі під картоплею в Україні займають понад 1,6 млн га. Більшість господарств країни одержують досить низьку врожайність – 10,0–14,0 т/га, тоді як потенційна її врожайність може складати 100,0–130,0 т/га. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки заходів щодо підвищення врожайності та покращення якості бульб.

Картопля є найпродуктивнішою сільськогосподарською культурою помірної кліматичної зони. В Степу, як визначено численними дослідженнями, можливо одержувати за вегетаційний період два врожаї картоплі - від весняного та літнього садіння свіжозібраними бульбами. Проте це можливо лише за умови зрошення.

Картопля є вимогливою до елементів живлення. У формуванні високих і сталих її врожаїв важливе місце належить добривам, раціональне використання яких забезпечує до 40-50% і більше приросту врожаю. Підходи до живлення значно впливають на біохімічний склад, харчову поживність, кулінарні та насінневі якості бульб.

Використання оптимального живлення в умовах зрошення є одним з основних факторів формування високих урожаїв картоплі на Півдні. Зрошення створює умови для повної віддачі від добрив, а вони, в свою чергу, збільшують ефективність зрошення.

Метою даної роботи було вивчити вплив доз, способів внесення мінеральних добрив та вплив регулятора росту на ріст, розвиток, формування

врожайності та якості бульб сорту картоплі Фактор. Сорту притаманна висока адаптація до різних ґрунтово-кліматичних умов та посухостійкість.

Дослідження проведено впродовж 2018–2019 рр. у ННПЦ Миколаївського НАУ. Повторність досліду – чотириразова. Площа посадкової ділянки – 36 м², облікової – 20 м².

Мінеральні добрива вносили у вигляді аміачної селітри (34% N), гранульованого суперфосфату (18% P₂O₅) та калімагnezії (28% K₂O) згідно схеми досліду, що наведена в таблиці 1.

Перед садінням бульби картоплі обробляли розчином Антистрес Клімат Плюс. Як встановлено нашими дослідженнями вміст сухих речовин в бульбах залежно від сформованого фону живлення і погодних умов у роки проведення дослідів, коливався в межах 17,5 - 18,8% (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив оптимізації живлення картоплі на вміст сухої речовини і крохмалю в бульбах та його умовний збір (середнє за 2018-2019 рр.)

Варіант	Вміст сухої речовини, %	Вміст крохмалю, %	Умовний збір (вихід) крохмалю, т/га
1. Контроль – без добрив та обробка бульб водою	18,4	12,7	2,53
2. Без добрив + обробка бульб при садінні препаратом Антистрес Клімат плюс	18,3	12,8	2,76
3. N ₉₀ P ₉₀ K ₆₀ – врозкид	18,0	12,9	4,15
4. N ₄₅ P ₄₅ K ₃₀ – локально в рядки	18,0	12,9	4,12
5. N ₉₀ P ₉₀ K ₆₀ + обробка бульб при садінні препаратом Антистрес Клімат плюс	18,2	13,3	4,44
6. N ₄₅ P ₄₅ K ₃₀ + обробка бульб при садінні препаратом Антистрес Клімат плюс	18,2	13,3	4,39
7. Оброблення бульб при садінні та посіву в період бутонізації препаратом Антистрес Клімат плюс	18,4	13,2	3,12
8. N ₉₀ P ₉₀ K ₆₀ + обробка бульб при садінні та посіву в період бутонізації препаратом Антистрес Клімат плюс	18,4	13,4	4,78
9. N ₄₅ P ₄₅ K ₃₀ + обробка бульб при садінні та посіву в період бутонізації препаратом Антистрес Клімат плюс	18,4	13,4	4,77

Дослідженнями визначено, що мінеральні добрива та рістрегулюючі речовини не досить істотно вплинули на вміст крохмалю в бульбах картоплі.

Проте умовний вихід крохмалю за оптимізації живлення збільшувався. Картопля має виключно важливе значення у харчуванні населення, як джерело ряду вітамінів.

Результатами наших досліджень визначено, що вміст аскорбінової кислоти (або вітаміну С) при внесенні добрив дещо зменшувався і тим суттєвіше, чим більшу дозу азотного добрива вносили. Обробка бульб перед садінням і підживлення рослин картоплі в період бутонізації рістрегулюючою речовиною сприяло збільшенню вмісту в бульбах аскорбінової кислоти порівняно з аналогічними варіантами за обробки водою, що є виключно важливим і позитивним при вирощуванні картоплі та інших овочевих культур.

УДК 635.652:631.5

Гарбовська Т.М.

Інститут овочівництва і баштанництва НААН

КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ МІЖ ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ ТА СХЕМОЮ РОЗМІЩЕННЯ КВАСОЛІ ОВОЧЕВОЇ

Квасоля овочева (*Phaseolus vulgaris* L.) – цінна продовольча зернобобова культура. Її вирощують у сільськогосподарських підприємствах, фермерських та селянських господарствах на харчові цілі. Цінність цієї культури обумовлена високими смаковими якостями, багатою білками, вітамінами А, В, С, цукрами, солями заліза і кальцію, незамінними амінокислотами продукцією. Це не тільки смачний продукт харчування, а й дієтичний, лікувальний, сировина для переробної промисловості.

У технології вирощування квасолі важливе значення займає схема розміщення рослин, а особливо останніми роками у зв'язку зі збільшенням посушливості клімату та постійним оновленням переліку районованих сортів. Від схеми розміщення, площі живлення рослин залежать темпи росту і розвитку культури в посівах, висота рослин і прикріплення бобів нижнього ярусу, інтенсивність фотосинтезу, гілкування, товщина стебла, стійкість до вилягання, формування бобів, рівномірне досягання, кількість та маса насінин з рослини. Тому, схема розміщення рослин на площі повинна бути такою, щоб забезпечити високий ступінь використання сонячної енергії, для цього рослинний покрив повинен повністю займати міжряддя до початку цвітіння квасолі.

Метою дослідження є встановити особливості формування господарсько-цінних ознак, урожайність лопатки і насіння квасолі овочевої (*Phaseolus vulgaris* L.) залежно від схеми розміщення рослин в умовах східного Лісостепу України.